

נתוני למ"ס עבור התכנית הלאומית להשבת אקדמאים מרץ 2015

סיכום ממצאים

- ▼ אנחנו מתכבדים לפרסם את הסקר המקיף השני של האקדמאים הישראלים
- ▼ הנמצאים בחו"ל (הסקר הקודם פורסם ב 2013)
- ▼ הסקר נעשה על אוכלוסיית האקדמאים הנמצאת בחו"ל שלוש שנים ומעלה בהבנה שזו, בד"כ, תקופת השהות הראשונה לפוסטדוקטורט, התמחות, רילוקיישן וכו'.
- ▼ בנוסף הוספנו לסקר מעקב על פני שנים על מנת ללמוד על מגמות.
- ▼ תצפיות ומגמות:
- ▶ אם מסתכלים על קבוצת האקדמאים שקיבלו תואר אקדמי בישראל בין 1985 ל 2007 - מספר השוהים ממושכות בחו"ל עלה בכ-19%, בין השנים 2010-2012 אולם לא גדל בין השנים 2012-2014 (שקף 8).
- ▶ יחד עם זאת, אחוז גבוה יחסית: כ 8-10% מבעלי תואר ראשון ו 10-14% מבעלי תואר שני בתחומי המדעים המדויקים (המדעים הפיזיקליים, מדעי המחשב, מתמטיקה וסטטיסטיקה) נמצא בחו"ל תקופה ממושכת (שקף 9+10).
- ▶ אחוז מאוד גבוה, של כ- 20%, מקרב בעלי תואר שלישי במדעי המחשב, הסטטיסטיקה והמתמטיקה נמצאים בחו"ל תקופה ממושכת (שקף 11).
- ▶ אם מצטמצמים רק למסיימי התארים בעשור האחרון, אין עליה משמעותית במספר השוהים בחו"ל ב-2014 לעומת 2012 (שקפים 12+13).

סיכום ממצאים (המשך 1)

זו הפעם הראשונה שאנו סוקרים את השוהים בחו"ל לפי שנתון סיום לימודים. מספר אבחנות מעניינות:

▶ החל מבוגרי שנתון 2003 יש ירידה מאוד משמעותית ורציפה במספרי השוהים בחו"ל תקופה ארוכה (שקף 14).

▶ גם אחוז השוהים בחו"ל מכל שנתון הולכים וקטנים באופן משמעותי כבר משנת 1996 (שקף 14). נתון זה מוסבר ברובו בגידול המשמעותי בבוגרי תארים אקדמיים בכלל במדינת ישראל (שקף 22).

▶ יחד עם זאת, מספר בעלי תארי דוקטור במדעי החיים השוהים בחו"ל עלה משמעותית החל משנתון 1998, והחל להראות סימני ירידה רק משנתוני 2005-2008. עם זאת המספרים היו ועודם גבוהים יחסית לכל יתר התארים השלישיים (שקף 15). גם נתון זה מוסבר בחלקו ע"י העלייה המשמעותית במספרי מסיימי תארים שלישיים במדעי החיים (שקף 23) וכן בהתארכות תקופת הפוסטדוקטורט המחייבת שהות ממושכת של למעלה מ-3 שנים לסיום מוצלח של שלב זה בקריירה טרם החזרה לישראל.

סיכום ממצאים (המשך 2)

- ▶ מספר סך האקדמאים הישראלים ששהו בחו"ל למעלה מ- 3 שנים בשנת 2014 עמד על כ 21,400 , מתוכם כ-2,100 בעלי תארים שלישיים ורופאים (שקף 18).
- ▶ שקף 19 מראה שמתוך אותם בעלי תואר שלישי ורופאים, כמעט 600 הם בעלי תואר במדעי החיים (28%) וכמספר הזה רופאים.
- ▶ אולם, מנתוני התכנית להשבת אקדמאים אנו יודעים שבעוד שיש מספרים גדולים של בעלי תארים שלישיים במדעי החיים שמתקשים להשתלב בתעסוקה בארץ, רוב הרופאים הנמצאים בחו"ל יוצאים להתמחות וחוזרים לבתי החולים בארץ, ואינם מתקשים להשתלב בחזרה במערכת הבריאות.
- ▶ בנוסף, נתוני התכנית מראים כיום שגם בעלי תארים שלישיים במדעים הפיזיקליים מתקשים לחזור ולהשתלב במעגל התעסוקה בארץ.
- ▶ הנתון המראה כי רק 14% ממסיימי תואר שלישי במדעי החיים שוהה תקופה ממושכת בחו"ל מעלה שאלות גם לגבי אותם 86% מהדוקטורים שלא נמצאים שהות ממושכת בחו"ל ושחלק גדול מהם אינו מצליח למצוא עבודה בתחומו בארץ (שקפים 11 ו 15).
- ▶ כנ"ל לגבי בעלי תארי דוקטור במדעים הפיסיקליים.

סיכום

- ▶ התכנית להשבת אקדמאים נכנסת לשנת פעילותה השלישית בימים אלו. בתקופת פעילותנו הראשונה השקענו את מירב מרצנו בהקמת מרכז שירות לאקדמאים, כולל מערכת השמות, מיסוד הקשר עם גורמים מטפלים בממשלה ומחוץ לה ועוד, וכן באיסוף נתונים.
- ▶ עם כניסתנו לשנת הפעילות השלישית אנחנו מתכננים להעמיק את הידע וההבנה של הפער בין הכשרות האקדמיה לצרכי המשק במטרה לייסד תכניות ייעודיות לצמצום הפערים ככל הניתן. פעילות זו כוללת, בין היתר:
  - ▶ עריכת עבודת מחקר מקיפה בתחום, בשיתוף שותפי התכנית.
  - ▶ בדיקת היתכנות לתכנית מלגות השתלמות לבעלי תארי דוקטור במדעי החיים ובמדעים הפיזיקליים בתעשייה הישראלית.
  - ▶ בדיקת ההשלכות ומודל למלגות דומות בתעשיית הפארמה העולמית בהבנה שחסר בארץ נסיון תעשייתי בתחום זה.
  - ▶ בדיקת התכנות לתכנית השתלמות בתעשיית הביוטכנולוגיה ועוד.

מתודולוגיה

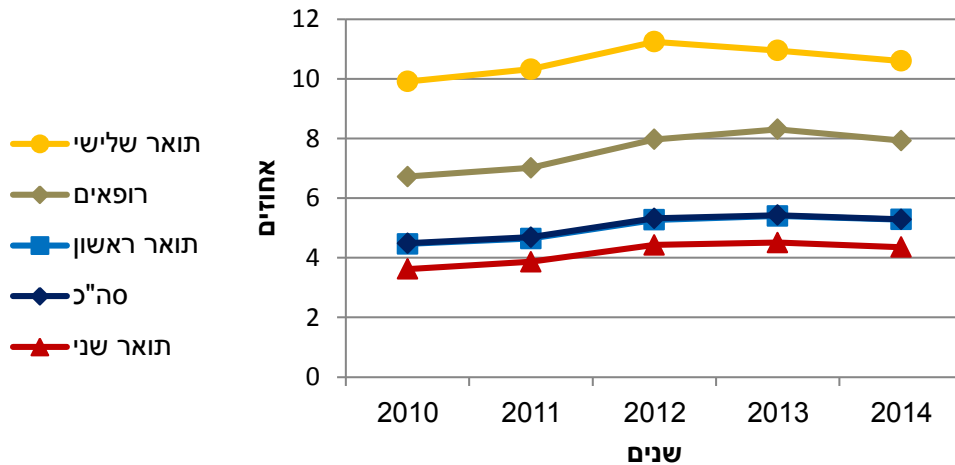
- ▶ השוואת רשימות בוגרי המוסדות האקדמיים בישראל (אוניברסיטאות ומכללות) למערכת הדיווח של שוהים מחוץ לישראל של משרד הפנים
  - ▶ אקדמאי – כל בעל תואר ממוסד אקדמי ישראלי (ראשון, שני או שלישי)
  - ▶ תואר – נלקח תמיד התואר הגבוה ביותר
  - ▶ נלקחו נתונים מאז שנת 1985
- ▶ שוהים מחוץ לישראל:
  - ▶ שהות של שנה אחת - יציאה מהארץ במועד מסוים למשך שנה ומעלה עם אפשרות לחופשת מולדת של עד 90 יום בשנה. הגדרה זו הינה הגדרה טכנית המשמשת את הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לאומדני האוכלוסייה הקבועה, מעמד ושהות
  - ▶ שהות ממושכת של שלוש שנים – לפי אותו חישוב
  - ▶ קיימים נתונים משנת 2008
  - ▶ ההבדלים בין דוח 2013 לדוח 2015 נובעים, בין היתר, מהפחתת הנפטרים ומקבלי תארי שקילה בדוח 2015

שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר

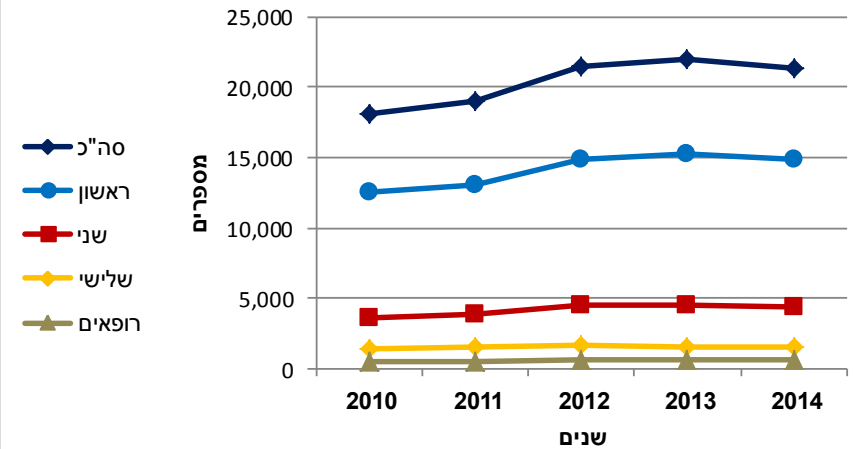

שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, לפי תארים בוגרי 1985 - 2007

אחוז שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1985-2007

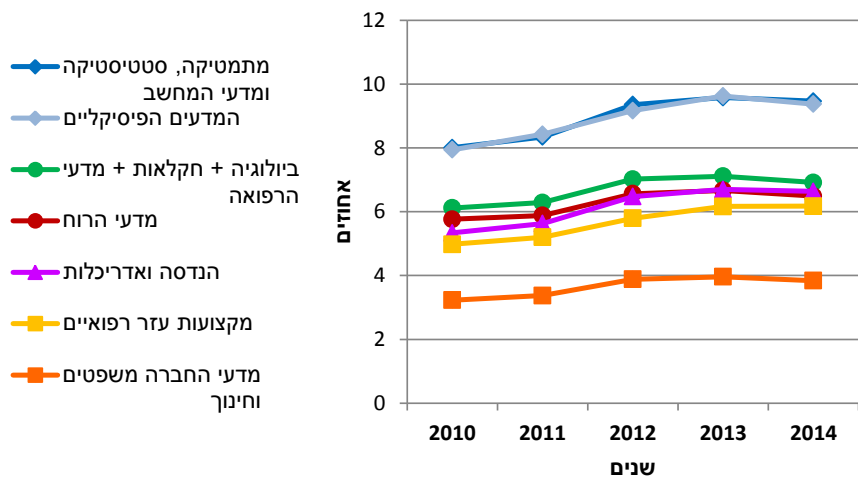
מספר שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1985-2007

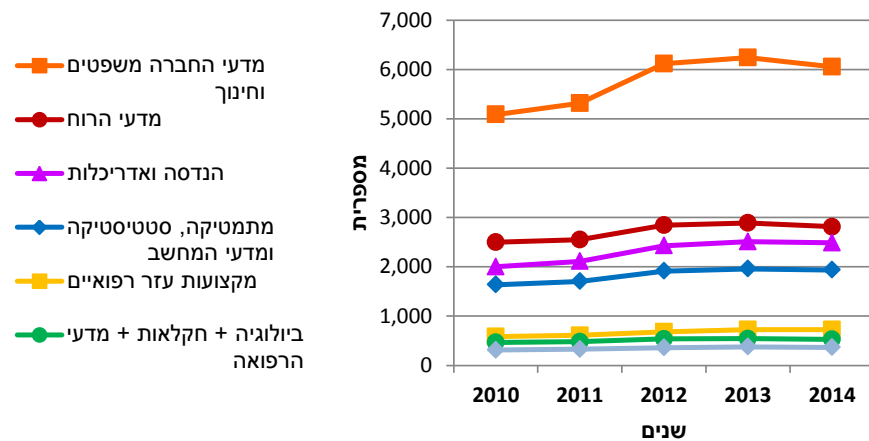

בעלי תואר ראשון, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, בפילוח מקצועות בוגרי 1985 - 2007

אחוז בעלי תואר ראשון - שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1985-2007

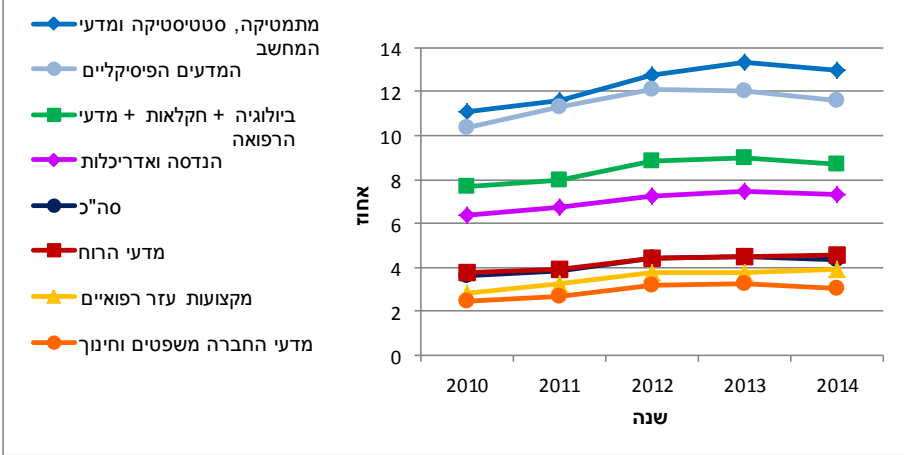

מספר בעלי תואר ראשון - שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1985-2007

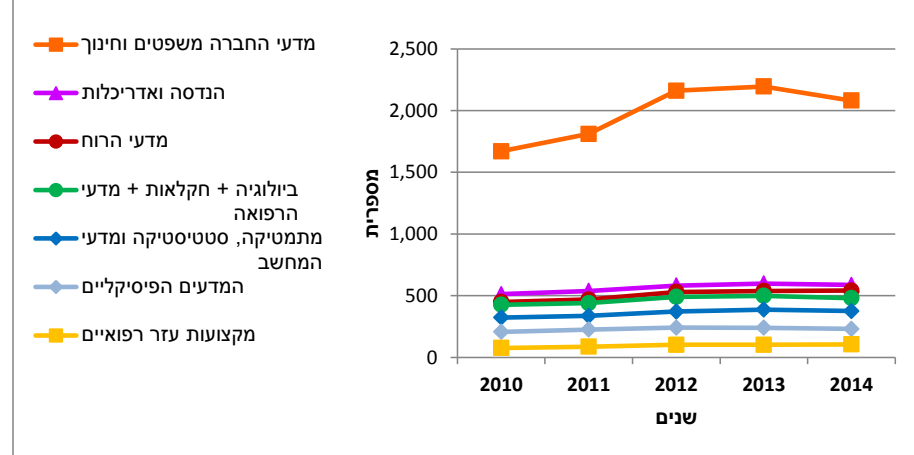

בעלי תואר שני, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, בפילוח מקצועות בוגרי 1985 - 2007

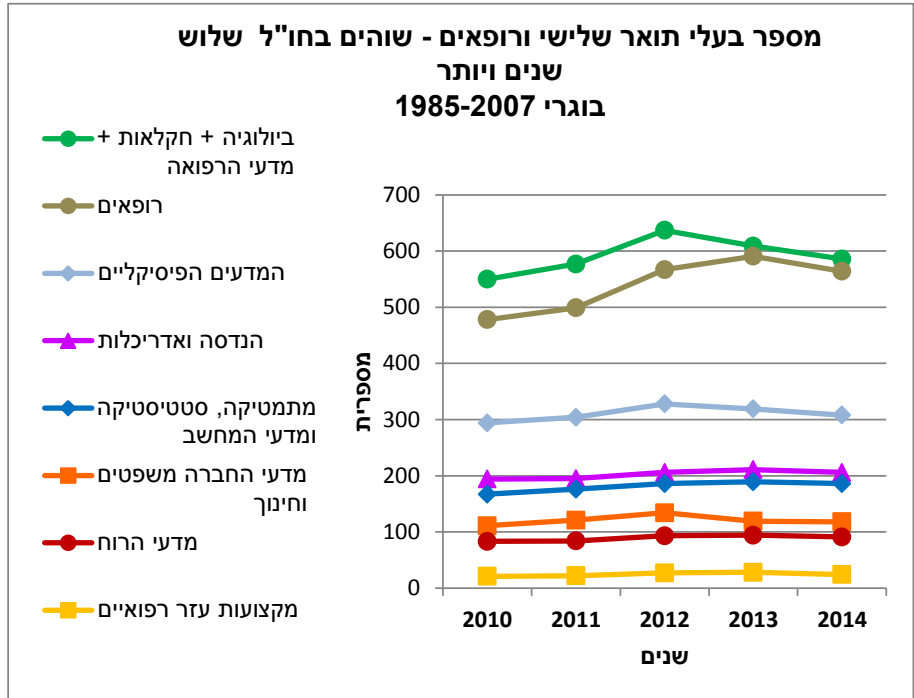
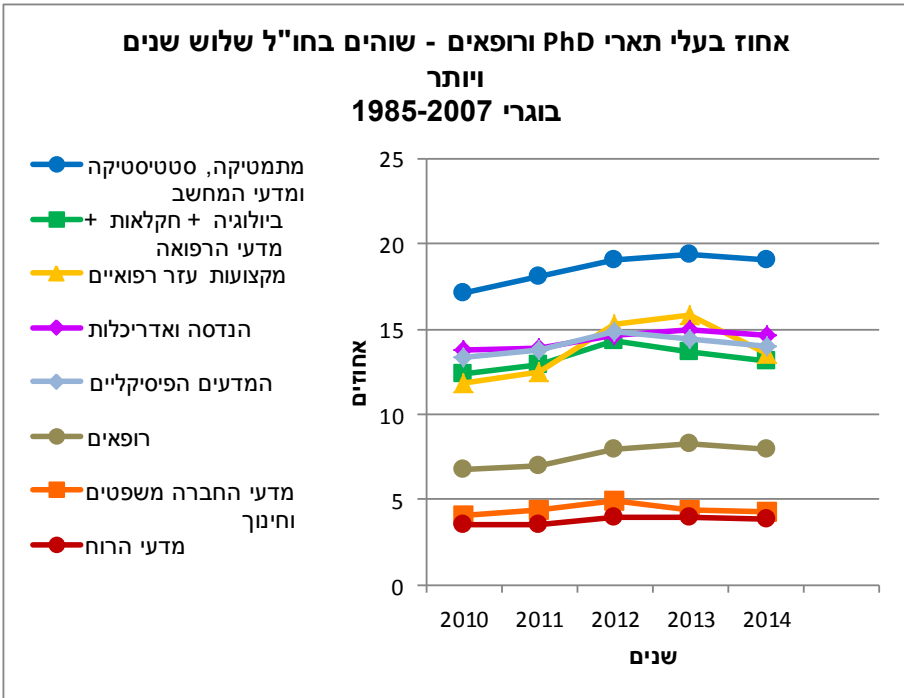
אחוז בעלי תואר שני - שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בוגרי 1985-2007

מספר בעלי תואר שני - שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בוגרי 1985-2007

בעלי תואר שלישי ורופאים, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, בפילוח מקצועות בוגרי 1985 - 2007

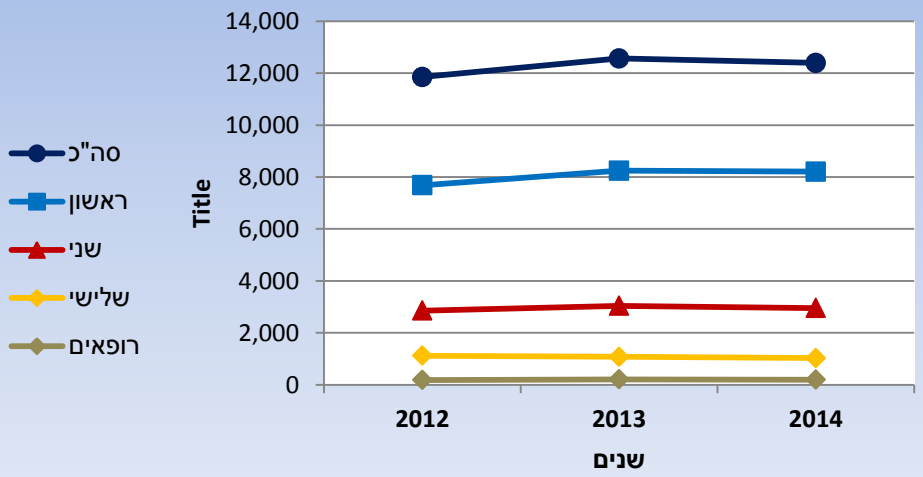

דו"ח ראשוני שנעשה על ידי הלמ"ס עבור התכנית הלאומית להשבת אקדמאים, מרץ 2015

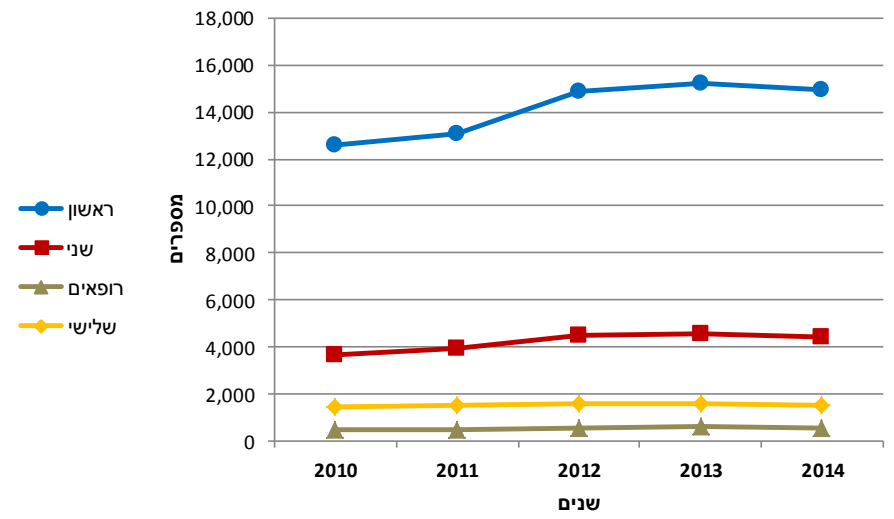

מספר שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, לפי תארים - השוואה לבוגרי העשור האחרון

מספר שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1999 - 2009

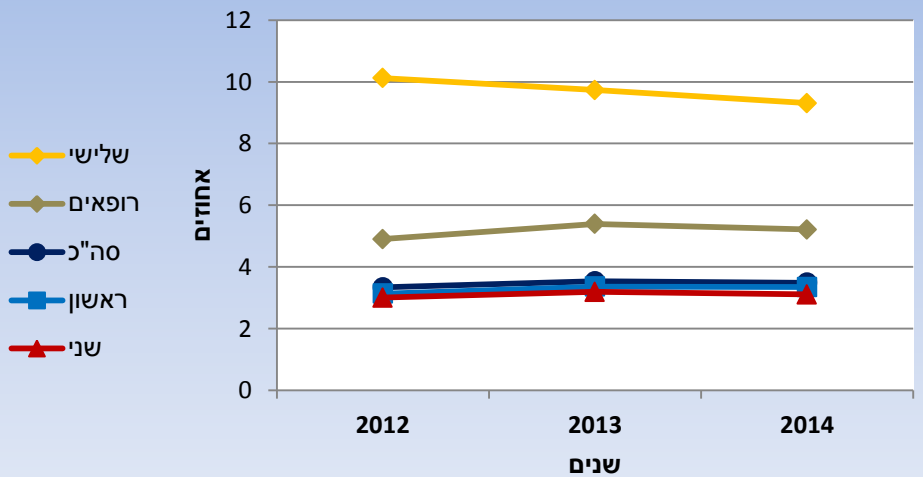

מספר שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1985-2007

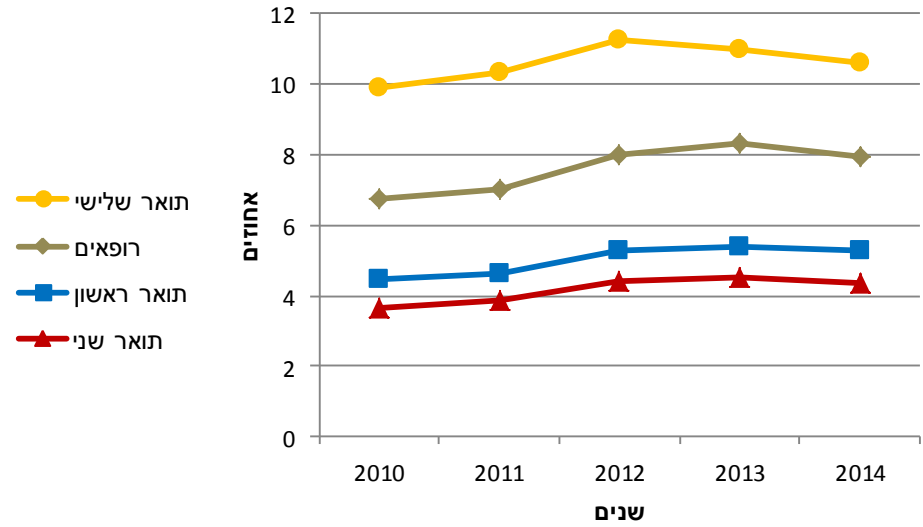

אחוז שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, לפי תארים - השוואה לבוגרי העשור האחרון

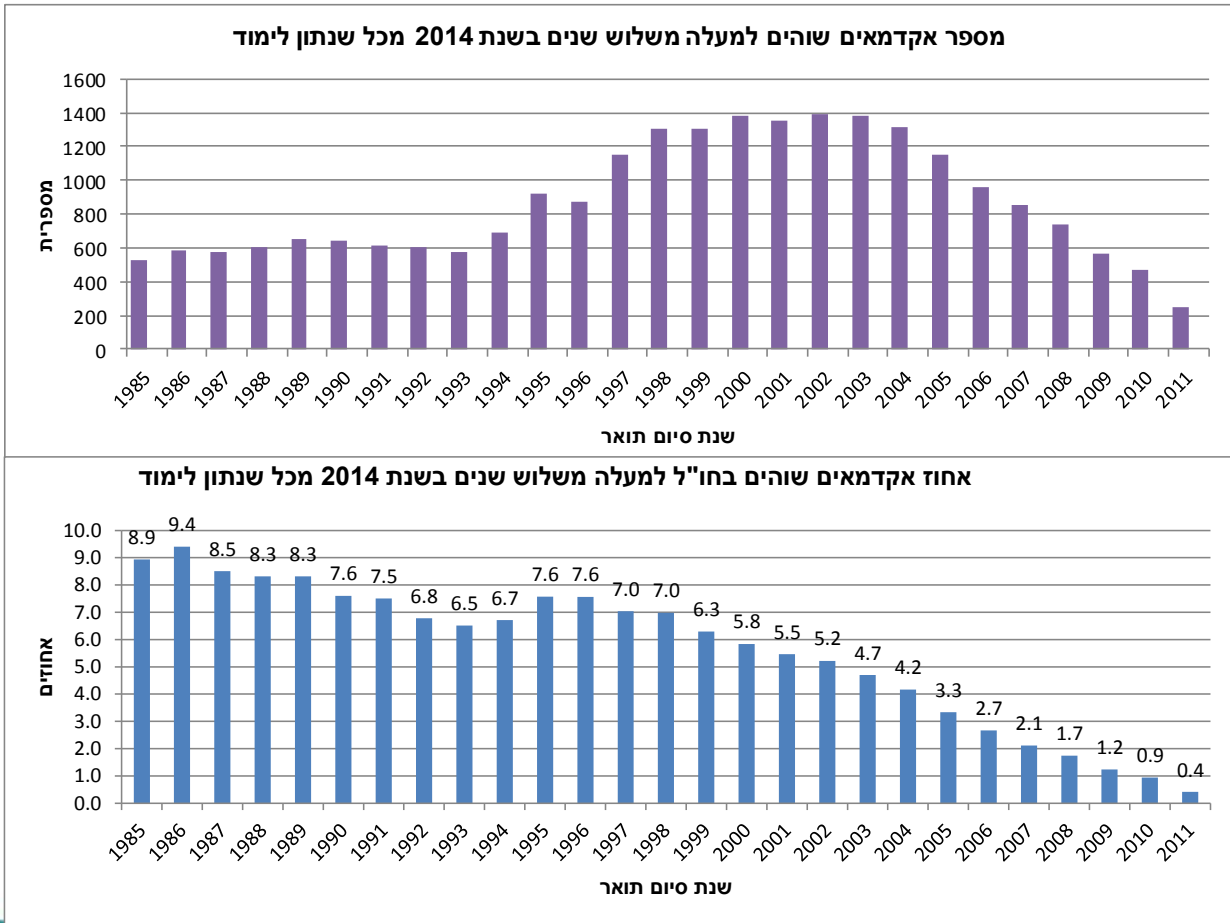
אחוז שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 1999 - 2009

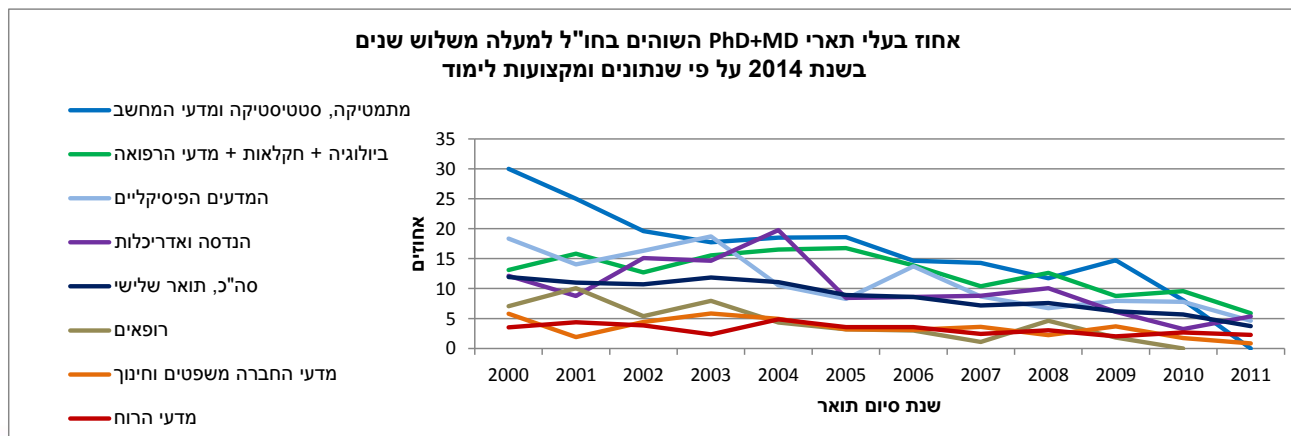
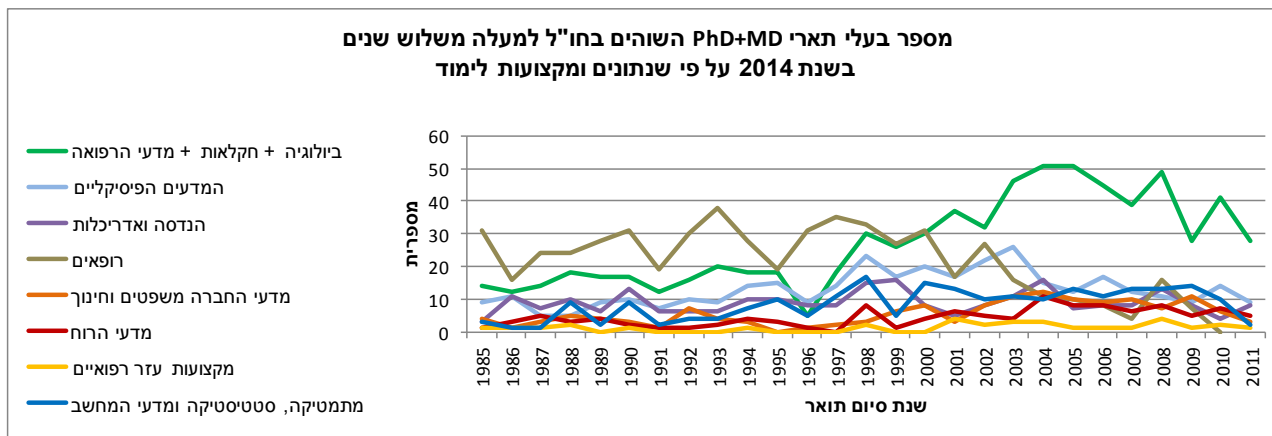
אחוז שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר
בוגרי 2007-1985

שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, נכון לשנת 2014 על פי שנת סיום תואר

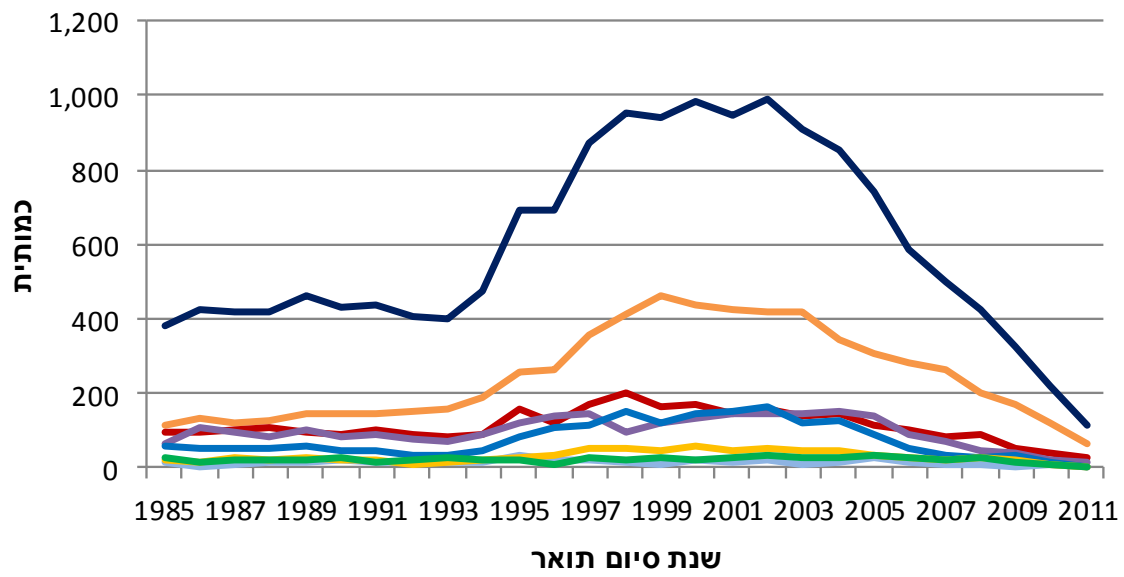
בעלי תואר שלישי ורופאים, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, נכון לשנת 2014 - על פי שנת סיום תואר ומקצוע

בעלי תואר ראשון, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר, נכון לשנת 2014 - על פי שנת סיום תואר ומקצוע

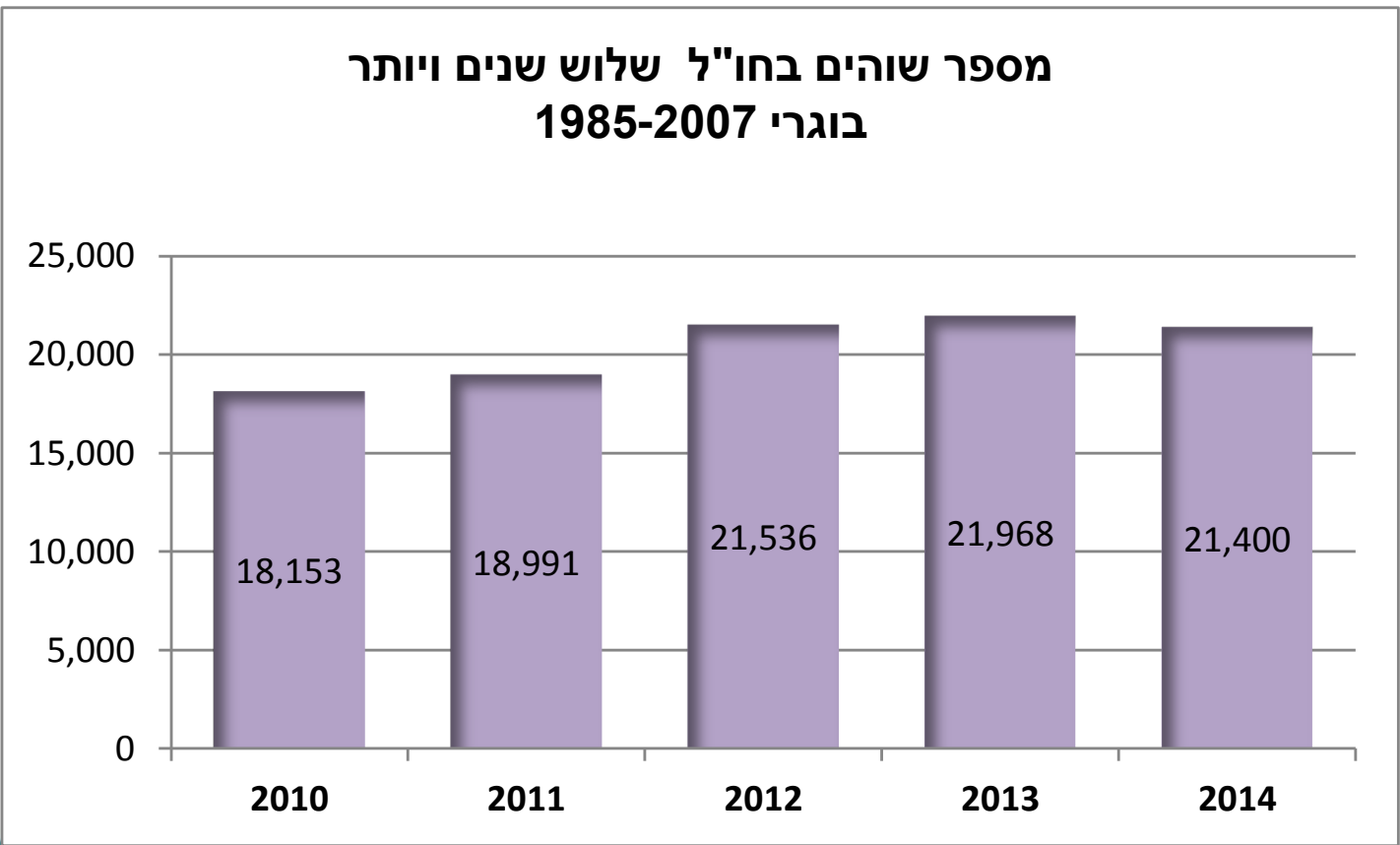
מספר בעלי תואר ראשון השוהים בחו"ל למעלה משלוש שנים בשנת 2014 על פי שנתונים ומקצועות לימוד

- סה"כ, תואר ראשון
- מדעי החברה משפטים וחינוך
- מדעי הרוח
- המדעים הפיסיקליים
- הנדסה ואדריכלות
- מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
- מקצועות עזר רפואיים
- ביולוגיה + חקלאות + מדעי הרפואה

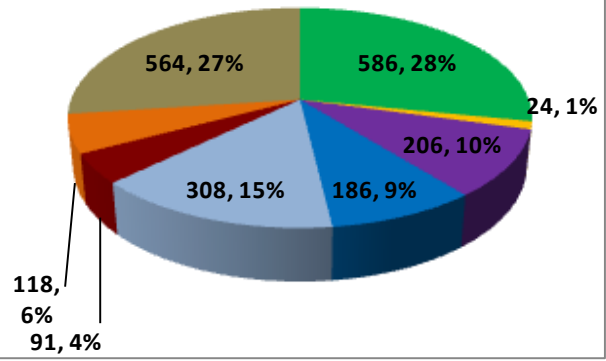
סך שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בשנים עוקבות בוגרי 1985 - 2007

פילוח שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בשנת 2014

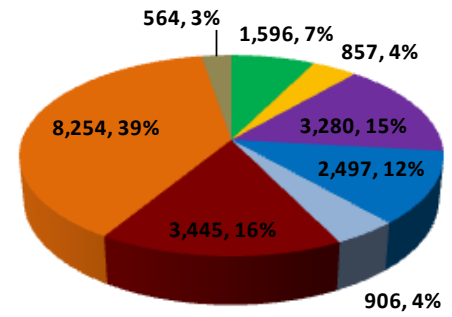
בעלי תארי PhD + MD - שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר נכון ל-2014, בוגרי 1987-2010
סה"כ 2,083

- ביולוגיה + חקלאות + מדעי הרפואה
- מקצועות עזר רפואיים
- הנדסה ואדריכלות
- מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
- המדעים הפיסיקליים
- מדעי הרוח
- מדעי החברה משפטים וחינוך
- רופאים

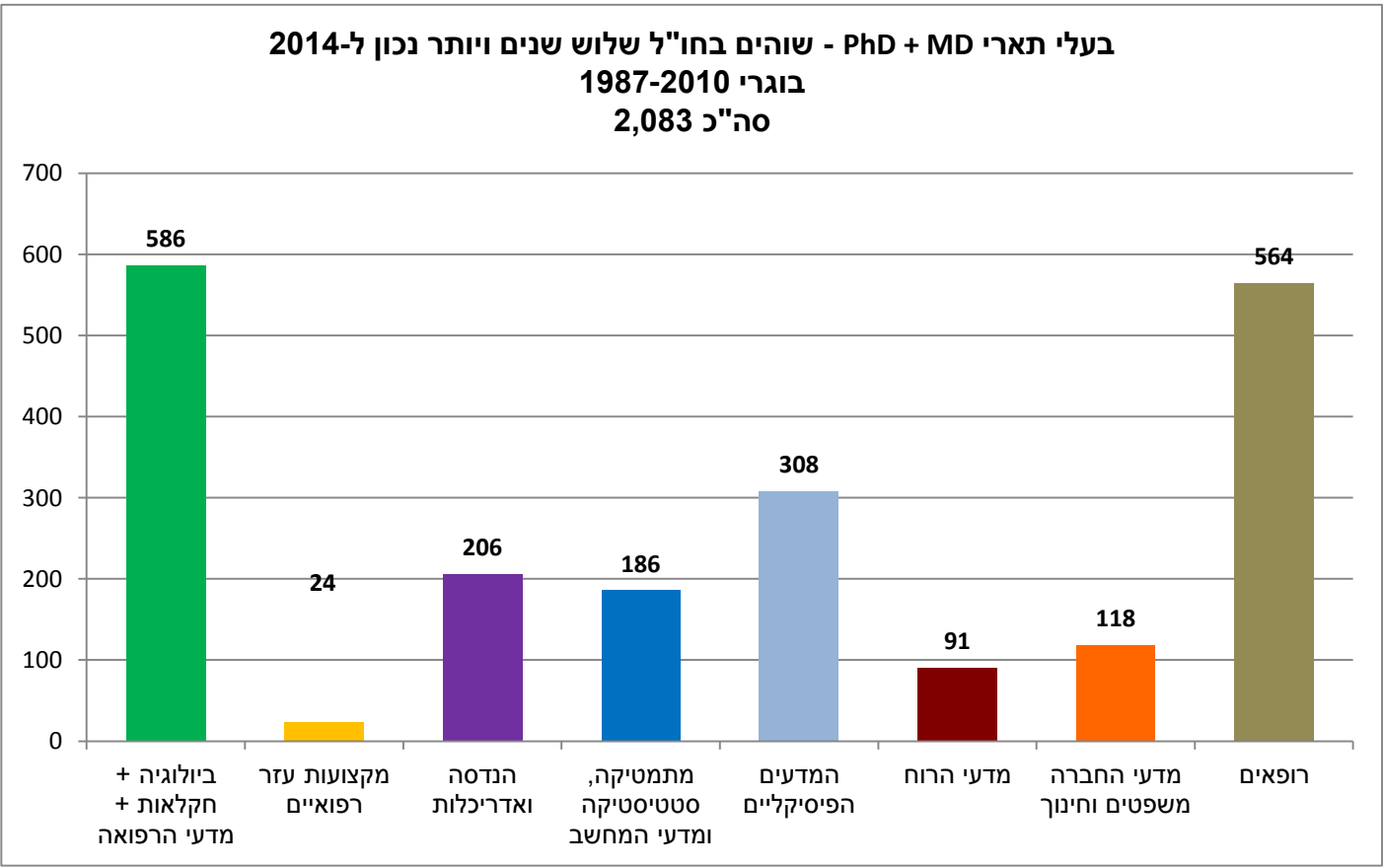

סך שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר נכון ל-2014 בוגרי 1987-2010
סה"כ 21,400

- ביולוגיה + חקלאות + מדעי הרפואה
- מקצועות עזר רפואיים
- הנדסה ואדריכלות
- מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
- המדעים הפיסיקליים
- מדעי הרוח
- מדעי החברה משפטים וחינוך
- רופאים

בעלי תארי PhD+MD, שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בשנת 2014

אחוז שוהים בחו"ל שלוש שנים ויותר בשנת 2014 בוגרי תארים בין השנים 1985 - 2011

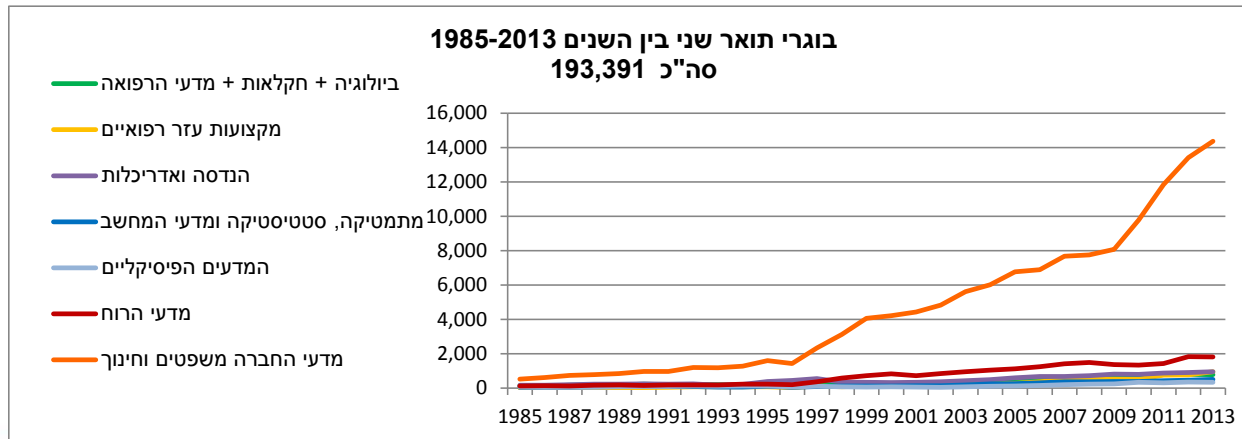
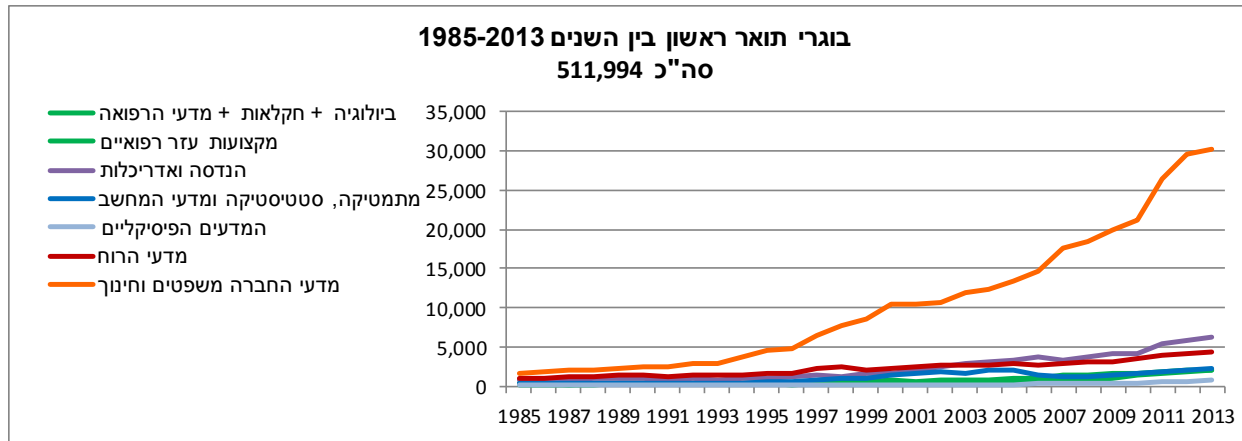
רופאים	תואר שלישי	תואר שני	תואר ראשון	
6.2	9.7	4.8	6.6	העברית
6.4	14.5	7.5	7.7	הטכניון
7.4	8.6	4.0	7.2	תל אביב
	3.0	1.7	2.7	בר אילן
	3.5	1.8	4.4	חיפה
7.6	7.0	2.5	4.0	בן גוריון
		1.2	2.4	מיכללות אקדמיות
		0.1	1.3	מכללות להוראה
		1.6	2.3	האוניברסיטה הפתוחה
	16.8	13.2		וייצמן

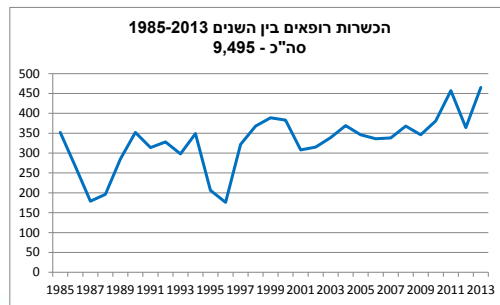
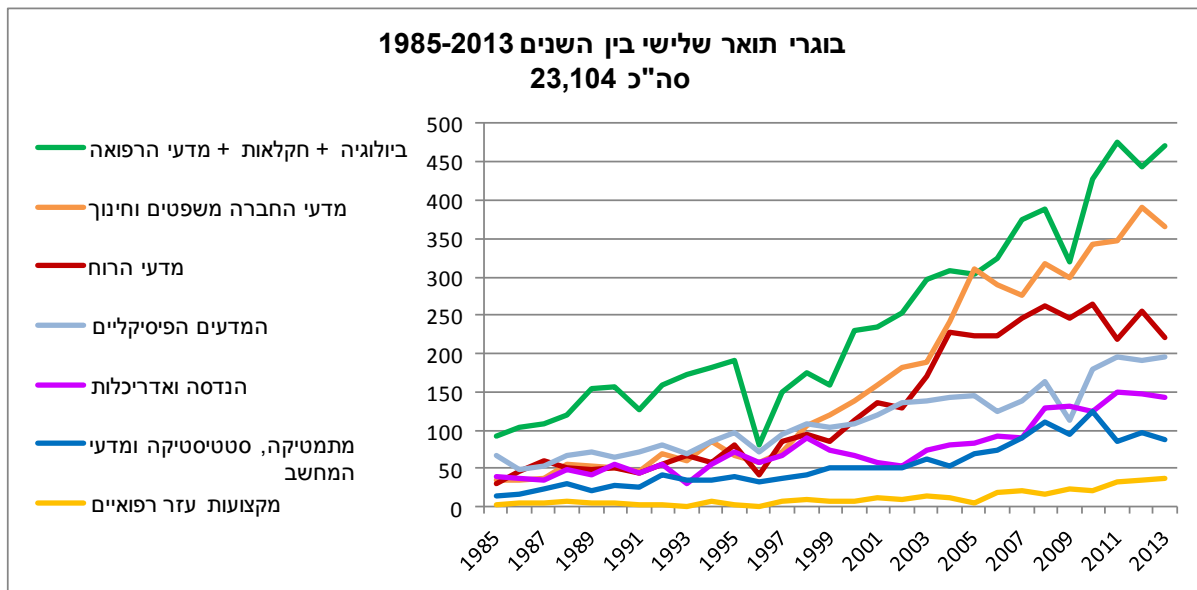
נתוני בוגרי המוסדות האקדמיים בישראל

סך בוגרי תואר ראשון ושני בכלל המוסדות האקדמיים בישראל

סך בוגרי תואר שלישי ורופאים בכלל המוסדות האקדמיים בישראל

בוגרי תארים בין השנים 1985 - 2013

סה"כ	רופאים	תואר שלישי	תואר שני	תואר ראשון	
737,894	9,495	23,014	193,391	511,994	סה"כ
33,197		6,982	10,016	16,199	ביולוגיה + חקלאות + מדעי הרפואה
29,354		342	6,688	22,324	מקצועות עזר רפואיים
82,191		2,230	13,070	66,891	הנדסה ואדריכלות
37,846		1,577	5,415	30,854	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
14,034		3,246	3,794	6,994	המדעים הפיסיקליים
90,465		3,842	21,148	65,475	מדעי הרוח
441,276		4,795	133,260	303,221	מדעי החברה משפטים וחינוך

אחוז מסיימי תארים מתקדמים מבין סך הבוגרים בין השנים 1985 - 2013

אחוז מסך בעלי תואר שלישי	תואר שלישי	תואר שני	
	3.1%	26.2%	סה"כ
30.34%	21.0%	30.2%	ביולוגיה + חקלאות + מדעי הרפואה
1.49%	1.2%	22.8%	מקצועות עזר רפואיים
9.69%	2.7%	15.9%	הנדסה ואדריכלות
6.85%	4.2%	14.3%	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
14.10%	23.1%	27.0%	המדעים הפיסיקליים
16.69%	4.2%	23.4%	מדעי הרוח
20.84%	1.1%	30.2%	מדעי החברה משפטים וחינוך

תודה

לשאלות:
 ד"ר נורית איל
 מנהלת התכנית להשבת אקדמאים
NURIT@ISRAEL-BRAINGAIN.ORG.IL